

Bispe-press på norsk menighet

Iflg. Aftenposten reiste biskop A. Aarflot i februar bl.a. til Durban i Syd-Afrika.

Biskopens misjon var å påvirke at den norske menighet der, St. Olavs Menighet, som er en frittstående kirke med noe over 600 medlemmer skal gå inn i Den evangelisk-lutherske Kirke i Det sydlige Afrika. Hittil har menigheten opprettholdt en distanse til de ikke-hvite trosfeller, hvilket iflg. biskopen ikke bare er beklagelig, men likefrem vranglære og dermed i strid med den lutherske tro.

Den norske menighet ble tidligere fratatt sin prest av Det Norske Misjonsselskap av samme grunn. Biskopen og generalsekretæren medvirket også aktivt til at de tysk-lutherske kirker i Syd-Afrika i fjor ble suspendert fra Det Lutherske Verdensforbund. Biskopens innsats omtales som aktiv.

Hvorfor den norske menighet i Durban så sterkt holder på sin oppfatning om distanse er sannelig ikke lett å se fra dette hjørne av verden. En grunn må de jo ha, og de er vel til syvende sist mer meningsberettiget enn biskopen? Stort sett er vel nordmenn i Syd-Afrika som nordmenn flest skulle vi anta.

Nå er det jo enkelt og populært å snakke om vranglære. Den norske kirke burde vel gå litt stille i dørene. Når det gjelder kirkens moral så burde man vel av og til med god grunn kunne snakke om dobbeltmoral og opportuniste. Men vi forstår at biskopen ønsker de inn i den rette fold. Det lutherske Verdensforbund er jo instituert som en maktfaktor, og deres innflytelse er sterk. Vil man ikke så skal man er vel rettesnoren.

Nå tror ikke vi, i vår enfoldighet, at Vårherre ser det som avgjørende at man har ordnet sitt medlemskap i Det Lutherske Verdensforbund. Det er vel heller andre ting som har betydning. Kanskje Vårherre rent ut stiller spørsmål om hvorfor ikke all denne prisverdige energi blir benyttet til å hjelpe de kristne i mange undertrykte land, og hvor man ikke engang tør å stå fram offentlig og bekjenne sin tro i fare for å bli arrestert. Men det er vel ikke fullt så populært, og det kaster sikkert ikke noe av seg i offentlighetens lys.

Men fremdeles kan vi jo håpe at den norske kirkes primas, som nå tydeligvis vet hva vranglære er, tar et aldri så bitte lite initiativ for å hjelpe sine undertrykte brødre og søstre også utenfor Syd-Afrika. Det ville vel være den rette ende å begynne i. Den norske menighet i Syd-Afrika mener vi bør komme langt ned på prioriteringslisten hvis det virkelig er slik at den norske kirkes primas ønsker å engasjere seg utenriks og ikke bare i et gitt tilfelle. Kirken i Durban får vel fortsatt fritt utøve sin Gudstro selv om det fatale skulle hende at de ble lyst i «bann» av den norske kirkes primas. De er i så fall ikke de første som har falt utenfor den norske kirkestol. De overlever det vel sikkert slik som andre har gjort før dem.

Men kanskje biskopen ikke kjenner til kristenforfølgelsen i andre land? Da får han ha oss så meget undskyldt for vår reaksjon.

Arild

«Retterferdige kriger»

Overskriften og det følgende er sakset fra Jehovas Vitners organ «Vaktårnet», nr. 2 1985, opplag 11 millioner eks. på 102 språk.

— — —
— «Alle kriger er retterferdige, ifølge dem som styrer dem», skriver Gwynne Dyer i The Gazette, Montreal i Canada. Under den annen verdenskrig

påsto også nazistene at de kjempet en retterferdig krig. Men Dyer spør: «Kjempet virkelig nazistenes motstandere en retterferdig krig – selv om man forutsetter at nazistene hadde feil og var onde?»

Nei, svarer han, for han anser at krigen mot Det Tredje Rike ikke ble satt igang på

Forts. s. 3

Dette er Sven Hazel – millionær på løgner

Våre advarsler i «FOLK OG LAND» nr. 1.1985, mot Sven Hazelbøkene, (Semic/nordisk forlag) har vakt oppsikt.

Fra land og strand er det kommet forespørsler i forbindelse med våre påstander om at bøkene er historiefalskning og langt fra autentiske. Ut fra den villedende reklame vurderer nå godtroende kjøpere av Hazelbøker å få omstøtt handelen.

Det er gledelig å kunne fortelle at FORBRUKEROMBUDET, som vår avis kontaktet, straks henvendte seg til Semic/nordisk forlag, hvilket resulterte i følgende brev fra forlagets markedsjef:

I brevet sier altså markedsjefen at Sven Hazel var tysk soldat. Dette er forøvrig noe Hazel sier til alle sine forbindelser. Også til den kjente forfatter Falk-Rønne, som den 10. september 1958 anmeldte «Døden på larveføtter». Han skriver:

«Sven Hazel er fra Slesvig by i Sydslesvig. Han deserterte og kom i strafferegiment. Noen skoleutdannelse fikk han aldri. Faren var sjaufør, og gutten skulle så vidt mulig holdes borte fra Det tredje rikes skoler. I 1949 kom han til Danmark (merk datoen. red.anm.) og ble lagerarbeider . . .»

I en anmeldelse av boken «Marchbataillon» skriver Ole Brandstrup i «Berlingske Aftenavis» 12. mai 1962:

OPPRØR MOT BAZAROV

Kaj Skagen:
BAZAROV'S BARN.
Gyldendal 1983.

Så vidt eg veit, har ikkje denne boka vore omtala i «Folk og Land». Nokon slik omtale er vel heller ikkje nødvendig av omsyn til forfatteren og forlaget, for alt det rabalder boka i si tid skapte i «Dagbladet» o.a. storavisar, var truleg nok til å sikre det økonomiske utbyttet. Likevel synest eg boka fortener omtale, nettopp i vår avis.

semic
NORDISK FORLAG AS

Forbrukerombudet
v/Magne Eek
Postboks 8173 Dep.
0034 OSLO 1

Oslo 13.02.85

Deres ref. ME/acb sak nr. 206.85

Jeg viser til Deres brev av 07.02.85 og kopi av henvendelse fra avisen Folk og Land.

SEMIC/Nordisk Forlag a.s. har rettigheter for kupongsalg av Sven Hazel's bøker i Norge, det være seg via annonser eller Direct Mail. Enkeltbøker selges via bokhandel.

Folk og Land hevder at våre annonser er villedende ved at det påstås at Sven Hazel har vært tysk soldat.

Etter hva SEMIC/Nordisk Forlag a.s. erfarer medfører det riktighet at Sven Hazel VAR tysk soldat, men da under sitt riktige navn. Sven Hazel er hans forfatterpseudonym.

Hans bøker er selvfølgelig ikke noen nøkkelromaner, men de er BASERT på Hazel's egne erfaringer og opplevelser på de forskjellige frontavsnitt under siste krig, noe forlaget også påpeker i sine annonser.

Vedlagt en kopi av brev fra Danmarks Radio som bekrefter at Sven Hazel var soldat i et tysk panserregiment og også tjente i den danske avdeling av den tyske etterretningstjeneste.

Med vennlig hilsen

SEMIC/Nordisk Forlag a.s.
Bjørn Mikalsen
markedsjef

«Sven Hazel, der opprinnelig kalte seg Hassel, og heter noe helt tredje, har en gang gitt den forklaring, at han er sønn av en Østerriksk offiser og en dansk kvinne, og at han etter deltagelse i den finske vinterkrig kom hjem til det besatte Danmark og ble innkalt til tysk krigstjeneste . . .»

Til journalisten og forfatteren Erik Haaest fortalte Sven Hazel:

«Nazistene utryddet hele min familie da de inntok Østerrike i 1938. Jeg kom til Danmark som såkalt «wienerbarn». Da vi etter endt oppfetting skulle tilbake, skjulte mine pleieførelde meg. Det gikk godt, inntil tyskerne besatte Danmark. Så oppdaget de hvem jeg var, og tvangsutskrev meg til militærtjeneste.»

Forts. s. 7

Dresden

For første gang fikk vi høre/se et program i P2 og TV om de alliertes bombing av Dresden, henholdsvis 13/2 og 17/2, og det var vel første gang at noe av tyskerens lidelser ble beskrevet her til lands etter krigen i norske massemedia.

Ved angrep av over tusen fly i løpet av halvannet døgn fra 13/2 til 15/2 1945, ble byen slettet ut. Den var tidligere ikke blitt bombet, hvorfor tyskerne trodde den ville bli

Forts. s. 7

Forts. s. 6

HEIL – Per Bangsund

Per Bangsund:
ARVTAKERNE.
Pax.

Mange vil nok stusse over denne overskrifta. Skulde vi utstytt, fordømte «nazi-pakk» ha nokon grunn til å helse Per Bangsund med vår gamle fredshelsing? Han som gjer så blodig narr av oss alle, gamle som unge, kjente som ukjente, berre dei kjem inn under den kategori som han har vald å kalle «nazistar»? Ikkje ein gong den gamle, ålment vyrde svenske dr. Per Engdahl går fri for ein snert av svepa:

«I alle år har han sett på seg sjøl som en statsmann, en leder folket ennå ikke har oppdaget.»

Meininga er ikkje til å ta feil av: Dr. Engdahl er ein sjølmedveten gamal narr som overvurderar seg sjøl over alle grenser! Det er heller ikke vanskeleg å forstå kva som har vore hensikten med heile arbeidet åt Per Bangsund: Det å kartlegge alle rørsler og meiningstryningar som ikkje anten er ufarleg borgarleg konservative, eller rettruande marxistiske. Vidare å åtvare mot alt slikt, som på lenger sikt kan forstyrre den borgarleg/marxistiske etterkrigsidyllen.

Men i sin iver etter å kartlegge og åtvare, kjem han reint ufrivillig til å fortelle svært mykje som den vanlege lesar venteleg ikkje har vore klår over. Såleis på sidene 43–45, der han siterar ein tidlegare NS-mann, som i lang tid har vore heilt passiv:

«Vi mente den gang som nå at kongen og regjeringen svek sitt land. Vi mente da som nå at Vidkun Quisling og Nasjonal Samling gjorde det eneste rette ved å overta styringen av landet. . . . Vi var ikke glad for okkupasjonen, men i likhet med regjeringen og alle andre kunne heller ikke vi forhindre den.» (Uth. av meg.)

Vidare, s. 45, om tankar og planer etter krigen:

«Det var ikke krigsåra som inspirerte. Husk, de var like harde for oss som for andre.»

Mykje hardare, kunde NS-mannen godt sagt, for det er sanninga! Men bortsett frå dette, så uttrykker mannen noko av det som var og er avgjerande: 1) Overtydinga om svik (forrederi) hos dei såkalla lovlege styremakter, og 2) at NS med Quisling i spissen bevisst stilte seg på uriasposten som buffer mellom det norske folket og den okkupasjonsmakta som dei tidlegare styremaktene hadde skaffa oss på halsen.

Elles fortel Bangsund om organisasjonar i vårt og andre land, om forsøk på å skape organisasjon, om intern kamp og intriger og feilsteg og frustrasjon –, og kjem gong etter gong til å røpe det han sikkert ikkje vilde røpe: At alt dette, som i hans auger er «foryrkte tanker», «ugras» og «smitte», i røynda er uttrykk for ei rørsle som bryt i menneskesinne, eit nytt livs- og samfundssyn som kjempar seg fram mellom rotande rester av gammalt kapitalistisk tankeskrot, seige proletarfilosofiske rottæger og marxistisk klunger. Dette vil marxisten Bangsund sjølsagt ikkje vedgå derfor blir det heile til eit tankekors:

«Bildet er ikke sort eller hvitt, blått eller brunt. Den svenske fascistten Per Engdahl fortalte meg at han i alle etterkrigsår hadde stemt med socialdemokratene. Han mener de står nærmest hans definisjon av et korporativistisk samfunn. – Erik Blücher ville ha meg til å tro at AKP står nærmere hans meninger enn f.eks. Høyre».

Slikt lyder gåtefullt for forfatteren, og sluttorda kjem som ein sukk:

«Til syvende og sist er det handlingene som avgjør og klargjør. – Hvem er det som stadig plaserer friske blomster på Vidkun Quislings gravsted?»

Utan sjølv å vite det, har Bangsund plasert ein! Og derfor: Heil Per Bangsund!

Trygve Engen.
8700 Nesna

2000 mann gjorde samme jobb – bare én ble dømt. Gjett – hvem?

Om Egil Ulateig ofte kan være knallhard mot oss tidligere medlemmer av Nasjonal Samling, er han – likevel – redelig i sin journalistikk. Vi har merket oss flere utmerkede reportasjer fra hans hånd i «VI MENN».

Av en større reportasje om Værnes flyplass ved Trondheim, som ble bygget mens krigen ennå pågikk i Norge, har vi klippet denne lille «smakebit» fra nr. 48/84. Lesere som samler autentisk stoff fra okkupasjonstiden bør sikre seg dette nummer av bladet.

I 1945 ble mekanikeren og NS-medlemmet Peder Forbord dømt til fire års tvangsarbeid.

Den alvorligste anklagen var at han hadde vært med på å bygge Værnes flyplass for tyskerne. Men det hadde også 2000 andre nordmenn gjort. Ingen av dem fikk straff. De var blitt oppfordret til det av norske ledere. Dette er sannheten om et av de ukjente og mest pinlige kapitler i norsk krigshistorie.

Noen hadde levd på forsorg lenge, men hadde fått klar beskjed av sosialrådmannen i byen, senere justisminister O.C. Gundersen: «Den som ikke tar denne jobben, mister forsorgspengene.» Det finnes flere vitner den dag i dag som kan bekrefte det.

Det gnog i samvittigheten på mange arbeidergutter som slet med de tyske vaktene over seg. Det var krig i Norge. Norske avdelinger kjempet ennå mot overmakten flere steder.

På Værnes kunne de lett høre drønnene fra tysk artilleri som beskjøt Hegra festning hvor major Reidar Holtermann, med en liten avdeling, holdt tappert stand. Først den 4. mai ble det stille der inne.

Det var ingen tvil om at det var krig og at det var fienden som holdt vakt over dem der de planerte en ny stripe for Stukaene og Junkerne. Fly som skulle frakte bomber, forsyninger og mannskap til Narvik og andre steder i nord.

De som var i villrede, hadde imidlertid norske autoriteter å støtte seg til for å døyve samvittigheten.

Like etter at tyskerne, uten at et skudd var løsnet, hadde rykket inn i Trondheim, ble Sentralkomiteen dannet. Det var et slags lokalt administrasjonsråd sammensatt av innflytelsesrike menn i politikk og ræringsliv med riksmeglingsmann Andreas Claussen i spissen.

Formålet med den var, i samarbeid med fienden, å sørge for at næringslivet tross alt gikk videre og så normalt som mulig i den hærtatte byen. Det mens krigen raste andre steder i landet.

Det denne underlige komiteen utrettet i sitt korte liv våren og sommeren 1940, må ha fortonet seg pinlig etterpå. Referatene fra møtene, som ble ført av høyesterettsadvokat Otto Skirstad, forsvant like etter krigen fra Det kgl. Videnskapers Selskaps bibliotek i Trondheim. Papirene ble uregelmessig ført ut av huset av davæ-

rende politimester Sigurd Østerberg. Da han flere år etter fikk iørespørsmål om dem, svarte han ifølge bibliotekar Wilhelm Støren at han ikke kunne erindre å ha sett dem. Først i 1979 dukket en maskinskrevet kopi av referatene opp.

Det er pinlig materiale.

Det er ingen tvil om at Værnes flyplass nå fikk enorm betydning for krigen.

Midt i mai kom selveste Terboven oppover og holdt tale. Han skrøt av alle, av arbeiderne, av komiteen, av fylkesmannen og ordføreren. Dette var som et slags symbol på den nye tidsorden: Nordmann og tysker hånd i hånd og engelskmennene. Det ble delt ut mat og brennevin og alt var luttet glede denne vårdagen på Værnes.

Men var det ikke forræderi? General Ruge hadde ennå ikke lagt ned våpene. Norge var i krig og her skälte man med fienden?

Fem og et halvt år senere, den 19. desember 1945, ble den 48 år gamle mekanikeren Peder Forbord dømt til fire års tvangsarbeid av Stjørdal og Verdal herredsrett.

Han hadde vært medlem av Nasjonal Samling og deltatt i to 14 dagers kurs arrangert av Hirdens alarmenhet.

Men den alvorligste anklagen som ble rettet mot Peder Forbord, var at han hadde hjulpet tyskerne under okkupasjonen av Norge. Mer bestemt: han hadde vært med å bygge og vedlikeholde Værnes flyplass, fra sist i april 1940 til moidagene 1945.

Det hadde jo om lag 2000 andre trøndere gjort. Men det merkelige er at mekanikeren fra Stjørdal er den eneste nordmannen som ble dømt for en slik krigsinnsats under hele landsvikoppjøret. For da oppjørets time slo, ble det – merkelig nok – slått en strek over dette forræderiet som i dag må fortone seg langt alvorligere enn å ha deltatt i et par varslingskurser.

Denne delen av norsk okkupasjonshistorie er stort sett forbigått i taushet. Av en eller annen grunn ble man ikke forræder før i september 1940 etter Administrasjonsrådets oppløsning. Dette til tross for at vanlig menneskelig fornuft skulle tilsi at det største forræderiet var å hjelpe fienden før Norge var endelig slått.

Herredsretten, som måtte ha visst hvor mange nordmenn som hjalp tyskerne på lignende måte som Forbord, la større vekt på hans arbeidsinnsats på Værnes

enn på medlemskapet i NS. Men aktor i saken, statsadvokat Rolf Ryssdal, trakk ikke frem dette faktum.

Det var først da saken senere kom opp i Høyesterett at dommer Holmboe satte Forbords forræderi inn i det rette perspektiv. Straffen hans ble redusert til to år og seks måneder, med fradrag for 465 dager i varetekt.

Dommer Larssen gikk i Høyesterett inn for frifinnelse. Forbord hadde, ifølge hans oppfatning, fulgt direktiver fra norske myndigheter. Og det hadde aldri kommet noen «kontra-ordre».

Det han ikke sa, men som er den logiske følge, er denne: Dersom det Forbord gjorde var straffbart nok til flere års fengsel, hva da med folk som oppfordret folk til slik innsats og fikk ros fra tyskerne for å ha støttet dem på denne måten?

Fylkesmann Cappelen var etter krigen med på å utforme lovene som ble brukt i landsvikoppjøret. O.C. Gundersen ble justisminister i regjeringen Gerhardsen. Skjånes ble ordfører igjen etter krigen. Claussen fortsatte som riksmeglingsmann.

Forholdene rundt Sentralkomiteen i Trondheim ble aldri gransket.

Ennå i dag er det mange av dem som arbeidet for tyskerne på Værnes som skammer seg over innsatsen sin i 1940. Samtidig undrer de seg over hvilken rettferdighet som sa at de ansvarlige den gangen aldri ble stilt for noen rett.

Var Peder Forbord, 48 år, mekaniker, med dårlig råd i 1940, ganske enkelt et sonoffer?

Var det ikke noen tilfeldighet at politimester Østerberg hentet Sentralkomiteens papirer like etter krigen og senere ikke kunne huske?

Det lever ennå mange nordmenn som stiller disse spørsmålene.

Har du noen gang tenkt på

- At ungdommen vet altfor lite om okkupasjonstiden og rettsoppjøret?
- At mass media er svært ensidige i sin behandling av emnene?
- At vårt beste middel mot dette er informasjon?
- At de fleste unge er mottagelig for motforestillinger?
- At bokene i INO's bokliste inneholder slike motforestillinger?
- At INO's bøker inneholder stoff om NS, frontkjempe, rettsoppjøret osv. osv.?
- At du i din bekjentskapskrets har flere som trenger denne slags informasjon?
- At du kan gjøre noe med dette?
- At idag er dagen for å gjøre noe?

Roald Astrup Nielsen:

The «SOLBRIS» Escapade

Alle tiders mest eventyrlige flukthistorie, fortalt med vidd og bitende ironi.

Hva skjedde med besetningen? – Aktualisert med nytt stoff helt frem til 1984.

RIKT ILLUSTRERT med fargefotos, kart og tegninger. På engelsk og spansk. Kr. 80,-, fra BOKTJENESTEN

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Redaktører:
KÅRE HAUGERUD KJELL B. SCHREINER
Ansv.
Forretningsfører:
H. SCHAANNING

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
mandag kl. 17-20, tirsdag kl. 10-14 og onsdag kl. 17-20.
Telefon: (02) 19 06 71 - (Telefonsvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 80,- (i omslag kr. 100,-). Utlandet + kr. 10,-.
Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248
Abonnementet (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a. pr.spalte/m. Minstepris kr. 50,-.
Utgiver: A/S HISTORISK FORLAG.
Trykk: Viking Boktrykkeri A/S.

FOLKEDOMSTOLEN

– Jeg ber jo ikke om annet enn rettferdighet.
En liten bønn, men likevel den største, mest krevende av alle.

En bønn som har steget opp fra så mangt et menneskesinn, som vånder seg i smerte over de sår som uretten gnager inn. Se på barnets redde øyne når det møter uretten, de voksnes tunge resignasjon, se nasjonens oppstrakte hender.

Vi ber jo bare om rettferdighet.

Som om rettferdigheten ikke er det mest dyrebare av alt, det som over alle ting er vanskeligst å finne her på jord. Vi ber alle sammen om rettferdighet, og noen av oss tror at rettferdighet vil si at vi får alle våre EGNE ønsker oppfylt, og så får det være det samme med de andre.

Vi krever rettferdighet, men likevel går vi hver dag og ser på at det blir begått urett.

Har man så ofte hørt en mann eller en kvinne reise seg i rettferdig harme over at en dom er for streng, eller over at noen kanskje sitter urettmessig i fengsel. Men finner man derimot en dom for mild, da er man som haiene som lukter blod, og man styrter seg over sitt offer. En jakt på medmennesker, som så visst ikke er sprunget ut av rettferdshensyn, men er et instinkt, et blodhundinstinkt.

Det skulle mange av oss «FOLK OG LAND»-lesere kjenne til. Hvor meget varmet det vel oss ikke hver gang et menneske i 1945 slo til mot menneskejegerne, mot tilsviningen av norsk rett, mot den skrikende urettferdighet som ble begått den gang. La oss bare nevne navn som forfatterinnen Marta Steinsvik, overlege Scharffenberg og Major Sagen. Senere kom også forfatteren Jens Bjørneboe, h.r. advokat Albert Wiesener og major Blindheim til. Kårdedragere for sannhet og rett, mennesker med mot og rettferd. Det fantes ikke mange slike i 1945.

Vi minnes dette når vi nå opplever Espen Lunds bitre kamp for rettferdighet, etter at han i 1983 ble utsatt for lagmannsrettens brutale justismord, der retten IGJEN dømte ut fra folkets og massemedienes «rettskjensler». Denne famøse «rettskjensle» som, særlig der politisk brunfarge er inne i bildet, fritar juristene, juryen og dommerbordet, – alle.

UNNTATT DEN SIKTEDE.

INO-NYTT

1985 blir et viktig år for INO. I «frigjøringsrusen» ved 40-årsjubileet vil presse og forlag igjen rette søkelyset mot okkupasjonstid og rettsoppgjør. Erfaringen viser at all presseomtale og fokusering på okkupasjonstid og rettsoppgjør øker interessen for INO's arbeide, og vi må derfor vente øket pågang fra alle hold i 1985. Dette gjør året både utfordrende og arbeidskrevende, da meget av det dagspressen kommer til å skrive trenger imøtegåelse.

Også 1984 har vært et aktivt år på flere fronter. Spesielt gledelig er det at stadig flere medlemmer engasjerer seg aktivt i spørsmål som fremmer vårt felles formål, *et revidert syn på okkupasjonshistorien*.

Hva skjedde så i 1984 og hva vil bli gjort i 1985?

BOKPROSJEKTER

Det arbeides for tiden med to bokprosjekter. Det ene er et resultat av Englandsdokumentene INO kjøpte inn for flere år siden. Bokens hovedemne er de alliertes planer om invasjon i 1940. Det andre prosjektet INO er engasjert i, gjelder rettsoppjøret. Begge bøker foreligger i manuskript, og det er temmelig sikkert at de vil foreligge i bokladene i løpet av året.

Andre bøker er under skrivning eller planlegging, men for disse er tidsplanen mer uviss. Det er også mulighet for nyutgivelser av utsolgte bøker.

Siste gang INO og A/S Historisk Forlag utgav en bok var i 1982, og det var Einar Syvertsens «Også dette bør være sagt».

«Rettferdige . . .

Forts. fra s. 1

grunn av moralsk indignasjon over uhyggelige ting som hendte under Hitler. – «Utryddelsesleirene for eksempel», skriver Dyer, «eksisterte ikke engang før krigen var blitt en blodig virkelighet».

Han legger til, at krigen «ble utkjempet for alle de klassiske årsakers skyld: Om land – og fremfor alt om makt . . . Om man ser den i et lengre perspektiv, så var den annen verdenskrig bare ytterligere en runde i de suverene staters endeløse konkurranse om makt og trygghet – innenfor et anarkistisk system som i siste hånd styres av militært vold».

ØKET BESØK

Vi kan stadig ønske nye besøkende velkommen til kontorene på Enerhaugen. Både forfattere, journalister, studenter og skoleelever finner veien til INO, og i 1984 ble det ydet hjelp til et betydelig antall personer. Vi har inntrykk av at evnen til saklighet og interesse for å høre «begge parter» er øket, særlig blandt de yngre.

Mest gledelig er det at så mange medlemmer har begynt å legge veien innom INO's kontor når de er i Oslo. Dette er en utvikling vi håper vil fortsette i 1985.

BIBLIOTEKET

Utlånet øket betraktelig i 1984, og det er vel et tegn på at interessen for vårt arbeide er stor. Samlingen av bøker og tidsskrifter om okkupasjonshistorien er en av landets største, og enkelte – men fortsatt altfor få – har funnet biblioteket som et utmerket sted for å hente materiale.

Medlemmene og venner har også i 1984 vært flinke til å sende inn bøker, aviser, tidsskrifter og annet materiale. Fortsatt er det imidlertid meget som mangler, og vi håper at flere vil sende oss slikt materiale i 1985. Det er fortsatt god plass i bokhyllene, og behovet for dubletteksemplarer er stort.

ARKIVET

Arkivarbeidet går fortsatt fremover, men krever tid og innsats. Etterhvert har vi bygget opp en betydelig samling av originaldokumenter og avisutklipp, men også på dette området er vi avhengige av at medlemmer og venner blir flinkere til å sende inn materiale.

«FOLK OG LAND»

Ved overgang til ny trykkteknikk har avisen vår hatt visse problemer.

Skrifttypene har vist seg å bli i minste laget, ved siden av at papiret har vært skjemmet av en ubestemmelig gråfarge. Vi er nå antakelig overvunnet, og i fremtiden håper vi å kunne presentere «Folk og Land» slik leserne ønsker seg avisen. Det er gledelig å kunne fortelle at vårt årsregnskap viser et gledelig overskudd. Dette takket være tilgang på mange nye abonnenter, og ikke minst økningen av vennegaver til avisen. Det burde nå være sjanser for en utvidelse av sideantallet. Spørsmålet burde kanskje tas opp på årsmøtet i INO den 13. april?

– – –
Og mens vi snakker om oss selv:

Artiklene og innlegg som sendes oss er fortsatt for lange, hvilket resulterer i opphoping av stoff som ikke får plass.

Red.

SLUTT OPP OM INO'S LANDSMØTE DEN 13. APRIL

Mars og april er årsmøtenes måneder, der ledelsen i forbund og organisasjoner skal redegjøre og stå til ansvar for virksomhetene i det forgangne år 1984.

Dette gjelder også Institutt for norsk okkupasjonshistorie, (INO) som holder sitt landsmøte lørdag den 13. april.

Så sterkt som mulig vil vi oppfordre medlemmene til å møte frem på dette møte, som blir det viktigste på mange år.

Saker som betyr svært meget for det enkelte medlem skal opp til behandling, samtidig som det ventes inn forslag til vedtak, der stort oppmøte er nødvendig.

Ikke minst vil dette møte, i samvær med kamerater fra hele landet, gi mot og styrke til fortsatt kamp.

Det er 45 år siden krigen kom til Norge, – det er 40 år siden freden «brøt løs».

Føler ikke også du hvordan harmen fortsatt brenner i deg etter det som overgikk deg den gang, – og i alle år senere? Kjenner ikke også du din samvittighets kategoriske ordre om fortsatt innsats for å få fjernet svikerstemplet som er satt på deg, – på din slekt?

Er svaret JA håper vi du gjør alt hva du kan for å komme til landsmøtet lørdag den 13. april.

Vi trenger deg.
Du trenger oss.

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17-20, tirsdag kl. 10-14, onsdag kl. 17-20.

Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.

Kontoradresse: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

SRK:

MYTER OM KRIG OG OVERFALL (3)

Vi fortsetter her vår gjennomgåelse av det «historiske» verk «NORGE I KRIG». Bind 1: «OVERFALL». Redaktør Ole Kr. Grimnes.

Vi er kommet frem til kapitlet «OVERFALL» som omhandler krigshandlingene og den politiske utvikling i de aller første dager.

KRIGSHANDLINGENE

Et utmerket oversiktskart viser de britiske og tyske sjøstridskrefters posisjoner kl. 17.00 den 8.4. 1940. At det her er to angrep som er under utvikling fremgår klart. Bare det tyske angrep betegnes som «overfall».

Om senkningen av Blücher berettes:

«Kommandanten, oberst Birger Eriksen, hadde allerede før midnatt fått melding om at fremmede krigsskip trengte inn. Senere kom det nye tildels motstridende meldinger. Da folkene på festningen til slutt fikk øye på krigsskipene, var kommandanten derfor ikke sikker på nasjonaliteten til de krigsskipene han hadde bestemt seg for å angripe».

Tidligere i boken har vi fått følgende fantasifulle beskrivelse:

«Oscarsborg festning i Oslofjorden senket det tyske krigsskipet «Blücher» om morgenen 9. april uten at kommandanten på festningen var sikker på hvilken nasjonalitet skipet hadde. Kommandanten i Narvik, oberst Konrad Sundlo, som var medlem av Nasjonal Samling, kunne ha gitt britiske og franske tropper en tilsvarende varm velkomst dersom de hadde forsøkt å gjøre landgang i mars».

Forfatteren har annet sted i boken avklart at regjeringens politikk gikk ut på at Norge ikke måtte komme med på feil side dersom landet blev trukket inn i krigen.

Videre gikk de militære vurderinger ut på at fare for tysk angrep bare bestod i Syd-Norge.

Tilsier ikke dette at beredskap, i den grad man kan snakke om noe slikt, var skjerpet i syd og redusert i vest og nord? Må ikke noe lignende ha vært tilfelle når det gjelder instruksjoner om militær motstand? Ville ikke en riktigere beskrivelse av situasjonen på Oscarsborg vært at man . . . allerede før midnatt hadde fått melding om at tyske krigsskip trengte inn. Senere kom det nye tildels motstridende meldinger . . .

At skipene var tyske blev registrert før midnatt og telegrafert til marineledelsen i Horten.

At det strømmer inn motstridende meldinger i en krigssituasjon er normalt, kunsten er å sortere ut hva som er riktig, og da satt vel Eriksen igjen med nærmere 100% sansynlighet for tysk nasjonalitet.

Ovenstående har betydning for avdekking av det skjebnesvangre falskspill med nøytraliteten, en avdekking som

skulle ha vært historieskrivernes oppgave. Isteden henfaller han til tåklegging. I tillegg til hva Grimnes ovenfor beretter om Sundlo, er det kjent at han som medlem av NS var utsatt for en voldsom rykteflom omkring de første dagers krigsbegivenheter i Narvik. Han gav general Dietel en halv times frist til å trekke seg ut av Narvik. Derefter fant Sundlo at byen måtte overgis. Det har siden ikke kunnet reises kritikk mot denne beslutning. Om han hadde konspirert med tyskerne måtte han i det minste ha opplyst dem om at det ikke fantes kystbefestninger ved innløpet til Ofofjorden.

Disse spøkelses-befestninger går også igjen i de britiske planer for angrep mot Narvik.

Og nu tar Grimnes den i bruk i 1985. Hva ellers er det han har i tankene når han fantaserer om den «varme velkomst» som Sundlo kunne ha gitt britiske og franske tropper om de hadde stevnet inn fjorden i mars måned.

Det må være de samme befestninger som skulle gitt Sundlo 4 timers forvarsel, slik Oscarsborg fikk, til forberedelse av det tunge skyts og de torpedobaterier som historikeren Grimnes mener stod til Sundlos disposisjon for den «varme velkomst».

Eller er det kanskje Eidsvold og Norge Grimnes tenker på? I mars måned var de ennu ikke ankret opp i Narvik havn, som senere skulle vise seg å bli deres dødsfelle.

Folkevittigheten i Nord-Norge, med sin spesielle sans for svart og grotesk humor, hadde i mange år kalt disse skip for «de flytende likkister». De hadde nok ingen anelse om hvilken makaber sannhet som skjulte seg bak ordene, men har åpenbart hatt større forståelse for militære disposisjoner enn de ansvarlige myndigheter hadde.

Hvorfor blev de bragt inn i dette verdenskrigens heteste brennpunkt? Skulle de ligge som kulisser for et tilsynelatende fast nøytralitetsforsvar når representantene for «den rette side» stevnet inn fjorden, fyre av et par varselskudd, og så bøye av for overveldende overmakt?

Hendte så det som ingen hadde tenkt seg? De fra «den gale siden» kom isteden for de snille. Da passet vel ikke instruksene for situasjonen? Skipene ble senket og gikk til bunds med et tap i menneskeliv som svarer til 1/3 av alle som oppgis falt i kamp under felttoget i Norge. Et uforståelig offer i en formålsløs krig. Og historikerne gir ingen forklaring. Vil de ikke, eller kan de ikke?

Om man skulle forfølge Grimnes fantasier litt videre ad logikkens vei, så er vel hans påstand at dersom en britisk flåtestyrke hadde forsøkt å trengte inn i Oslofjorden den 9.4. 1940, ja da hadde det ligget en britisk krysser på fjordens bund idag og piplet ut oljesøl. Det lyder ikke særlig troverdig.

Det fantes faktisk likhetspunkter mellom situasjonen i Narvik og på Oscarsborg den 9. april. Det var også på Oscarsborg en NS-mann og han spilte en viktig rolle ved senkningen av Blücher. Skulle man fantasere litt à la Grimnes og forestille seg hans domspremisser i 1945 dersom krysseren hadde vært britisk?:

«Retten finner bevist at tiltalte måtte ha forstått at skipet var britisk da han skjøt det i senk. Han blev dermed årsak til mer enn 1000 menns død». Noe mindre enn dødsstraff kunne vel ikke ha blitt utdømt.

Grimnes' «fantasi» inneholder en insinuasjon om at Sundlo skulle ha samme falske holdning til nøytralitetserklæringen som regjeringen Nygårdsvold hadde, men med motsatt fortegn. Om det finnes grunnlag for slike påstander ville det kanskje være bedre å fortelle om dem i neste utgave av verket. Slik det nu står får likesom boken mindre karakter av historifremstilling, selv om fremtidens historieforskere sikkert vil måtte interessere seg for slike eiendommeligheter.

Insinuasjonen mot Sundlo inneholder vel en påstand om at et slikt falskspill fra hans side var landsforræderi? Hvad skal man tro om en regjering som drev tilsvarende falskspill på høyeste nivå?

DE TYSKE KRAV

Når man skal skrive historien om hvad som handte mortroverdig.

Forts. s. 5

CLAUS I DAG:

GÆSTEARBEIDERE

Problemer man sylter eller snakker udenom har indbygget vækst. En dag er de uoverskuelige.

Gæstearbejderne og indvandrerne er et sådant problem. Den offentlige debat viser det. Man feilede i sekstirene. Alt det sentimentale sludder om at de fremmede kom for at hjælpe i en nødsituasjon er lige så forvrøvlet som ideen om at man nu bare kan avskibe dem, med koner, børn, tanter, onkler, kusiner og forældre. De har ret til at være her.

Næppe var de ankommet til deres nye arbejdsplads før den lokale tillidsmand dukkede op og belærede dem om vilkåre-

ne; ind i din fagforening, så skal vi nok ordne alt på bedste måde for dig.

LO fik en kraftig blodtransfusion. Det rigtige ville naturligvis have været kontraktansættelse for den periode hvor der var arbejde – og så exit.

Sende penge hjem, javel, men ikke noget med at tage hele familien hertil.

Regeringen var svag, fagforeningen stærk, så sådan gik det ikke. Arbejdsgiverne var generelt også glade for de fremmede, som var vant til at være deres løn værd. I modstæning til oss andre der tit mener at vor blotte eksistens berettiger til lønspose. Norden

har desværre aldrig haft en indvandrer- og udlændingepolitik. En lov om at vil man bo og leve her, så skal man være norsk, eller dansk, eller svensk, o.s.v. i hvert fald uadtil. Indenfor hjemmets fire vægge kan man så dyrke sit hjemlands skikke – hvis de ikke støjer alt for meget.

Men vi har en udbredt tro på at alle mennesker i grunden er som oss. Det er en forrygende misforståelse. De nordiske folkeslag er temmelig enestående i deres demokratiske og tolerante tankegang. Det kræver ikke megen fantasi at forestille sig Norden om et årti eller to, for vi må ikke glemme eller overse at de fremmede

kommer til os med alle deres hjemlandes politiske, religiøse og kulturelle problemer i bagagen.

Tilløb af den art så vi ved Indira Gandhis død, der sikher og hinduer svor hævn over hinnen i Oslo, København og Stockholm. Hva skjer der mon når de forskjellige grupperinger av PLO, Rote Arme Fraktion, Action Directe, pro og contra Khomeinifolk, tyrkiske grå ulve, stridende islamske sekter støttet af samfundsundergravende nordboere en dag stiller på geledd og med økonomisk støtte fra Nord-Korea, Vietnam, Sovjetunionen og Libyens Gaddafi finder tiden inde til at

kæmpe for deres «naturlige rettigheder»? Her i våre land – for de er her jo allerede.

Det er let at forstå at de fremmede strømmer til oss, bort fra deres hjemlandes kaotiske tilstande, men lige så indlysende er det også at de bringer problemene med sig.

Problemer vi hverken kan forstå eller forestille os – i vor godmodige likegyldighed for trosbegreber, kulturelle forskelligheder og nationale mindretals livsbetingelser. Om få år er problemene imidlertid blevet vore. Er vi mon så modne til at tackle dem?

Myter om . . .

Forts. fra s. 4

genen den 9.4. 1940, så skulle man tro at en fullstendig gjengivelse av det tyske «memorandum» med tilhørende krav var en uungåelig del av fremstillingen. Dette er erstattet av en sterkt komprimert gjengivelse.

Interessant er det å konstatere at den innledende begrunnelse for angrepet stemmer helt ut med den beskrivelse Grimnes foran i boken gir av den faktiske historiske utvikling.

Foruten ubehagelig krav blev det også avgitt en rekke «formildende» forsikringer. De siste gjengis her fritt etter Kohts redegjørelse for Stortinget på Hamar. Dette gjøres ikke for å pynte på tyskernes fremgangsmåte, men for at man skal få et bilde av hvad den norske regjering avviste, og hvad den på vegne av det norske folk kunne ha bundet tyskerne til om kravene var blitt godtatt.

«De tyske tropper går ikke inn på norsk grunn som fiender. Den tyske overkommando har ikke som mål å bruke de punkter der de tyske tropper setter seg fast, som operasjonsbasis for kampen mot England så lenge den ikke blir nødt til dette på grunn av tiltak fra England og Frankrike.

De tyske tiltak vil føre til fastsetting på strategisk viktige punkter i det norsk statsområde.

Riksregjeringen er overbevist om at den med disse tiltak gir Norge og de skandinaviske land den eneste sikkerhet for at disse ikke under denne krig skal bli slagmark og skueplass for de forferdeligste krigshandlinger.

Riksregjeringen forkynner at Tyskland ikke har til formål med sine tiltak på noen måte, nu eller i fremtiden, å krenke den territoriale integritet og den politiske selvstendighet for kongeriket Norge.

De norske tropper beholder sine våpen så langt deres holdning kan gjøre dette mulig».

Krigens utvikling ville selvfølgelig kunne ha gjort ovenstående til mer eller mindre tomme forsikringer, men om regjeringen hadde gått inn for «danske tilstander» så ville den vel ha oppnådd dette i like høy grad som Danmark gjorde det.

Grimnes er imponert over regjeringens perfekte besluttsomhet, når den avviser de tyske krav.

Han peker på to årsaker til dette:

Den hadde fremdeles sin handlefrihet.

Den handlet ut fra forutsetninger som var gitt på forhånd.

Disse forutsetninger var «at vi ikke måtte komme med på gal, dvs. tysk, side». Muligheten for fritt valg på denne hylle var jo nu sterkt begrenset.

Det finnes flere muligheter for regjeringens besluttsomhet.

Den hadde ingen oversikt over i hvilken grad de tyske

tiltak var lykket og hvilket omfang de hadde.

Den hadde ingen oversikt over når, og i hvilket omfang, vestmaktene ville gripe inn.

I løpet av de nærmeste timer kunne Norden ha utviklet seg til den 2. verdenskrigs hovedscene. Uansett hvad regjeringen besluttet.

Men regjeringen hadde so-leklare forpliktelser:

Krigens følger for Norge måtte begrenses til det absolute minimum. Landets suverenitet måtte bevares uansett hvem som blev storkrigens seierherre.

Innen kvelden var situasjonen avklart.

Man visste at de tyske operasjoner var lykket. Alliert hjelp var lovet, men i begrenset omfang og uten forpliktende tidsangivelse.

Den ansvarlige norske forsvarsledelse mente at lite kunne utrettes. (Ruge overtok og utrettet lite.)

Sent på kvelden var det klart at regjering og Storting gikk inn for forhandlinger med tyskerne.

ELVERUMS-FULLMAKTEN

Boken gir en fotografisk gjengivelse av noe som betegnes som en faksimilie. Det vil si en nøyaktig gjengivelse.

Gjengivelsen er langt fra nøyaktig og den trykte overskrift, ELVERUMSFULLMAKTEN; gjør gjengivelsen til noe som nærmest må sies å være et falsum, selv om det neppe er tilsiktet. Begrepet

ELVERUMSFULLMAKTEN eksisterte ikke den 9.4. 1940.

«Faksimilien» er selvfølgelig velegnet til å gi dagens lesere det inntrykk at dette håndskrevne dokument med 17-mai-sløyfe og «rikets segl» blev snekret sammen i denne form den 9.4. 1940.

Om man kutter ut den innskutte bisetning og ser på selve «fullmaktsteksten» så står det å lese:

«Presidenten gikk videre ut fra at Stortinget gir regjeringen en generalfullmakt til . . . å vareta rikets anliggender med Stortingets fullmakt til å treffe de avgjørelser og beføyelser på Stortingets og Regjeringens vegne, som må ansees for påkrevd av hensyn til landets sikkerhet og fremtid».

Da «beføyelser» er synonymt med fullmakter må vel dette være hvad man kaller «vidtgående fullmakter».

Sproglig sett lyder dette som Gro Harlem Brundtland på sitt verste. Til Hambros undskyldning må vel sies at hans forslag i følge det stenografiske stortingsreferat er svært så ryddig.

Når «faksimilien» ser ut som den gjør, er årsaken antagelig at dokumentet er skrevet etter hukommelsen og ferdigstillet i all hast, som et slags fullmaktsbevis for de forhandlere som den 10.4. skulle reise til Oslo for å søke en «dansk løsning» i samarbeide med tyskerne.

Og Hambro må vel ha vært totalt utkjørt etter sin maratoninnsats i løpet av dagen.

Så kom dokumentet ikke til anvendelse etter sin forutsetning, og er siden gravet frem fra glemselen, er blitt påklisset et ark med høytidelig trykt overskrift og fremstår idag som selveste «beviset» på Elverumsfullmaktens eksistens. Det mangler bare litt patinering langs kantene får å få troverdighet som gammelt gulnet pergament.

En del av «fullmakten» er ikke gjengitt, nemlig den hvor forslagsstilleren, Hambro, klarlegger «fullmaktens» begrensning:

« . . . Stortinget bekrefter alene ved sin beslutning den generelle adgang til å gi provisoriske anordninger som Regjeringen har i den tid Stortinget ikke er samlet».

Grimnes bekrefter at det bevislig ikke blev holdt noen formell avstemning over Hambros forslag. Egentlig er diskusjonen om fullmaktens gyldighet som følge av uteblitt avstemning av liten interesse.

Stortinget har ikke gitt fullmakter ut over hvad regjeringen normalt har. Når det ikke blev holdt avstemning er vel årsaken å finne i representanten Førres bemerkning: «Hvis Regjeringen har denne fullmakt, behøver den ikke få en ny».

Et lite påaktet forhold er at det under stortingsmøtet på Elverum var stor tro på at man ville komme til en ordning med tyskerne, og at man i løpet av de nærmeste dager skulle kunne vende tilbake til Oslo

Forts. s. 6

MANEDENS PERNILLE

En kjetterskes bekjennelser

En leser har sendt meg et utklipp fra den danske avisen «Jyllandsposten». Innholdet går ut på at historien om okkupasjonstiden i Danmark skal skrives om for historieundervisningen i skolene, og avglorifiseres. Bl.a. er det hele tiden blitt underslått at over hundre tusen dansker frivillig meldte seg til å arbeide i Tyskland, og at inntrykket av at Danmark var en eneste stor motstandsbevegelse ikke er i overensstemmelse med sannheten.

Nå kunne naturligvis ikke Danmark oppvise det enorme antall helter, som Norge kunne stille på benene, og danskene unnlot også å gripe til våpen mot angriperne. Kongen skal visst til og med ha vært imot at danske liv skulle ofres for po-

litikernes forsømmelser. Han valgte da også å bli i Danmark, hos sitt folk, og så vidt jeg vet red han hver dag en tur gjennom Kjøbenhavn for å vise at han var der.

Den belgiske kongen kapitulerte for å spare titusener av liv til belgiske menn. Det fikk han svi for etterpå. Jeg mener jeg et sted har lest, jeg tror det var i en roman av Heinrich Böll, at dessto fler soldater en general ofret på slagmarken, dessto høyere ble de utmerkelser han mottok.

Kan en her trekke en parallell til de store norske sabotørene, «storsabøtene» som de også kalles? Dessto flere gisler sabotasjen kostet, dessto større var heltegjerningen?

Hvorfor har ingen skrevet om de falne soldaters mødre,

eller om de skutte gislers mødre? Jeg har ingen sønner, bare en datter, men jeg kan da sette meg inn i situasjonen, dersom hun falt i en krig som vanvidets verden sikkert kan få istand. Jeg ville ikke være istand til å se det heltemodige i det, jeg ville bare komme til å gråte øynene ut.

Bjørnson må ha hatt forståelse for det når han i fedrelandssangen skriver: «alt hva fedrene har kjempet, mødrene har grått».

Det skrives nedsettende om fredsbevegelser, som først og fremst er båret fram av kvinner. Menn har ikke båret barn i ni måneder under hjertet, og enda henger legenden om helte døden på blomstrende enger igjen. Og så vidt jeg vet het budskapet til hjemmet, også

under siste krig, når mann eller sønn var falt, at vedkommende hadde ofret livet for fedrelandet, eller falt på ærens mark. Slakteplassen har mange betegnelse.

Ære være dem som med livet som innsats frivillig våger noe, men hva med den som blir kommandert til å delta i de gjensidige myrderiene og som det blir forlangt av at han også skal hate den eller dem han tar livet av.

Jeg er ikke politisk skolert- uttrykket har jeg fra et radiointervju med Gro Harlem Brundtland, hvor hun uttalte at en eller annen ikke burde uttale seg fordi vedkommende ikke var politisk skolert- men jeg kan da tenke, og jeg skjeller ved tanken på at nå skal også verdensrommet dras inn i

kapprustningen mellom de to makter som gikk ut av siste krig som seierherrer.

Og så skal vi feire førtiårsjubileum, og også de hvis sak jeg forsøker å føre, skal feire førtiårsjubileum. Men jeg antar at førtifemårsjubilet for april 1940 vil komme mer i bakgrunnen. Det var i april-dagene at NS-medlemmer meldte seg til kamp mot inntrengerne, og ble arrestert. Jeg har ikke noe sted kunnet lese at myten om at disse representerte en femtekolonne har blitt avkreftet.

Sol deg Norge i din eneste stående deilighet- og uforberdighet!

Myter om . . .

Forts. fra s. 5

for der å gjenoppta normal virksomhet så langt forholdene medgav dette.

Enkelte representanter var imidlertid inne på den mulighet at en ordning kanskje ikke ville bli funnet, og at regjeringen dermed kunne komme til å ta opphold utenfor landets grenser, (Sverige), for «derfra å opprettholde regjeringens navn».

For den forestående forhandlings situasjon og andre eventualiteter blev det derfor opprettet tre konsultative statsrådstillinger og hvert av de store partier oppnevnte to tillitsmenn som skulle være regjeringens rådgivere i stortingets fravær. Dette er klare vedtak og en integrerende del av den eventuelle fullmakt.

Om dette uttalte Nygårdsvold:

«Jeg lover meg mye . . . av de råd og den veiledning som gis av de tre menn fra de forskjellige andre partier, som blir pekt ut for å delta i regjeringens arbeid som statråder, og jeg lover meg også mye av de menn som her er pekt ut, og som kanskje av forskjellige grunner måtte suppleres fra forskjellige partier, til regjeringens arbeid».

Vi hører senere lite til disse menn, annet enn at de fleste var initiativtagere til, eller deltagere ved, de senere forsøk på å avsette kongen og regjeringen. (Riksradforhandlingene.)

Om man vil hevde at regjeringen Nygårdsvold hadde fullmakter utover det normale, så kunne den vel ikke handle uten i samråd med de menn som var valgt til å overvåke regjeringen i Stortingets fravær? I den utstrekning regjeringen Nygårdsvold har gitt forordninger utover hva den normalt hadde lov hjemmel til, under henvisning til ikke eksisterende ekstraordinære fullmakter, og uten at dette var forelagt de rådgivere som var valgt i Stortingets sted, må dette ha vært både ulovlig og ugyltig.

MOBILISERINGEN

Manglende forståelse fra regjeringsmedlemmenes side når det gjaldt militære forhold bringes inn som forklaring på det kaos som preget hele krigen fra norsk side.

Er ikke sannheten at: Uten hensyn til hva regjeringen gjorde eller ikke gjorde, uten hensyn til hva den militære

ledelse foretok seg, så måtte det bli kaos?

Fordi forsvaret var bragt i forfall. Folkets forsvarsvilje var undergravet. Ledelsen var uten trening. Den ungdom som skulle ut i krigen hadde ingen begreper om hva dette reelt sett innebar, og den hadde liten eller ingen soldattrening. Disiplin var noe unødvendig tull.

Jo fler som stimlet sammen på mobiliseringsstedene desto verre kaos oppstod. Mange trodde det bare var å møte frem enten de hadde gjort militærtjeneste eller ikke.

Utstyret var mangelfullt eller manglet helt. Bebreidelser, rykter og mistenkeliggjørelse haglet over den militære ledelse, som intet kunne gjøre med det som ikke eksisterer.

Regjeringen hadde neppe noe imot at bebreidelsene blev rettet dit de minst hørte hjemme. Så slapp den selv å stå til ansvar. Er ikke diskusjonen om full eller stille mobilisering helt likegyldig. Hva er å foretrekke, 1000 veltrende mann med ammunisjon for 4 dager, eller 4000 utrende med ammunisjon for 1 dag?

I Nord-Trøndelag kunne mobilisering gjennomføres relativt uforstyrret. Her stod 4000 norske soldater med ammunisjon for 1 dags strid, + 3500 engelksmenn, + 4000 franske alpejegere. Oppgaven var å hindre tyskernes fremrykking ved Steinkjær. Tyskerne bragte det hele til sammenbrudd med 400 mann, og kampene i landsdelen blev oppgitt etter at de alliertes styrker hadde forlatt fronten uten forvarsel.

Hvordan må det ikke ha vært der hvor man ikke fikk noen tid til forberedelser?

FORSVARSORDNINGEN AV 1933

Under en ellers rosende omtale av Ruge finnes følgende utsagn:

«Han hadde adskillig innflytelse på forsvarsordningen av 1933 som var utgangspunktet for det svake forsvar i 1940, og han blev kritisert for dette».

Man kan dele de som hadde mulighet for å influere på utviklingen av Norges forsvar i tre kategorier:

1. De som satt all sin kraft inn på å bevare og helst forsterke forsvaret, uansett hvilken ramme de ansvarlige politikere påtvang dem.
2. De som var positivt innstillet til forsvaret, men som hørket bort sin forsvarsvilje

i bytte med andre politiske fordeler.

3. De som aktivt arbeidet for å bryte ned forsvaret og forsvarsviljen i folket.

Er det med ovenstående historiebrevskrivelse meningen å gi dagens lesere det inntrykk at Ruge falt utenfor den første gruppe? Er ikke den historiske sannhet at Ruge satt all sin kraft inn på å redde det som redde kunne, men bøyet seg for de politiske vedtak slik han mente han måtte gjøre det som lojal offiser? Gikk ikke kritikken ut på at han ikke burde vært så lojal, men «ta sin hatt og så»?

Hvad skal man si om en historiefremstilling som nærmest må gi inntrykk av at Ruge hørte sammen med forsvarsfiendene i den siste gruppe?

Er det et motivet for denne fremstilling at etableringen av de nye helter krever en viss nivellering av de gamle, en ny avart av den historiske tvangstrøye, en sosialistisk historiefremstilling?

QUISLINGS REGJERINGS-DANNELSE

Hvilket grunnlag hadde han for sin inngripen?

Regjeringen Nygårdsvold hadde ødelagt landets forsvar og undergravet forsvarsviljen i folket. Ingen effektive tiltak var gjort for å møte et overaskende angrep.

Med sitt lett gjennomskuelig falskspill med nøytraliteten hadde landets ledelse styrt Norge rett inn i krigen.

Da det tyske angrep var et faktum blev ethvert forsøk på forsvar dømt til å mislykkes. Det eneste man kunne oppnå var formålsløst spill av norske liv og verdier.

Tyskernes overaskelsesangrep var lyktes fra første dag og de viktigste støttepunkter langs Norges kyst var besatt. Tyskernes angrepstaktikk bygget på overaskelsesmomentet i angreps første fase, dernest raskest mulig oppfølging med nye slag slik at motstanderen intet sted fikk sjanse til å samle seg til forsvar.

Allierte mottiltak kunne neppe improviseres. I den grad slikt kom på tale blev katastrofen for Norge bare større. Landet ville bli slagmark i stormaktsoppgjøret.

Tyskerne avga forsikringer om respekt for norsk suverenitet, nøytralitet osv. Dersom de måtte tilkjempe seg besetelsen av landet under stor militær innsats stod neppe disse forsikringer ved makt. Foruten tap av suvereniteten og selvrå-

deretten i krigstiden risikerte vi også harde vilkår dersom tyskerne skulle gå ut av krigen som seierherrer.

Risikoen for at Sovjet skulle rykke inn fra nord var overhengende.

Quisling kan ha hatt kjennskap til at regjeringen Nygårdsvold hadde levert inn sin avskjedsansøning da han traff sin beslutning. Hans proklamasjon inneholder opplysningen om at denne regjeringen var trått tilbake.

Han sendte 3 forskjellige, nøytrale menn til kongen i håp om å få kongehuset tilbake til Oslo, og dermed forhindre den formålsløse krig. Alle hadde forsikringer med om at han ikke skulle stå iveien. Bare en nådde frem til kongen med oppnådde intet.

Skulle en norsk regjering kunne binde tyskerne til de avgitte forsikringer måtte det handles meget raskt. En regjering som kunne ha tyskernes tillit hadde mest å vinne for det norske folk. Jo mer krigen fikk anledning til å overta utviklingen, desto hardere måtte vilkårene bli for folket.

Quisling var drevet av en selvutslettende pliktfølelse overfor sitt fedreland. Hans nasjonalfølelse gjaldt ikke bare den levende generasjon, kanskje minst av alt den. For ham var fedrelandet en levende organisme med røtter i fortien og vekst inn i fremtiden. Ingen hadde rett til å forspille dette liv.

Var Quislings regjeringdannelse en reell hindring for at kongen og Nygårdsvold-regjeringen vendte tilbake til Oslo? Eller var den en kjærkommen lynavleder som gjorde det lettere å fortsette et spill som var innledet lenge før 9. april?

At han stilte seg lagom til for hugg og ville bli brukt som lynavleder for andres feilgrep, var Quisling sikker fullt klar over. Det tallet bare ikke med i hans vurdering når landets skjebne stod på spill.

Han tok opp sitt kors og bar det frem til retterstedet.

AV Plassgrunner

må vi forbeholde oss retten til å forkorte innkomne manuskripter. Oftest gir vi innsenderen varsel om dette, men like før vi må levere manuskripter til setting, kan det bli for liten tid til det.

Opprør mot . . .

Forts. fra s. 1

som «pervers», «grotesk», «barbari» m. fl. Alt på s. 22 hevder han at (sit): «veien fra Bazarov til Hitler og Hiroshima er asfaltert, snorrett og rask», men skriv også, litt lenger ned:

«På samme måte som nazismen først fremstod som en frelsesretning, fremstår dagens søte, pene og demokratiske velferdssamfund som et høydepunkt av humanisme, bare ti år før det tipper over i nazismens forklodning, det teknokratiske barbari».

Var det ikkje Hitler som i si tid snakka om *spesialiseringens barbari*? Eit anna ord – same tanke.

Skagens utgangspunkt er Turgenjevs romanfigur, nihilisten Bazarov. I over hundre år har denne mannen gått «som en dødning gjennom Europa», og er enno, i større mon enn nokon gong før, den rådande kraft i europeisk åndsliv, i vårt land representert ved forfattarar som Dag Solstad, Kjartan Fløgstad, Gerd Brantenberg, Knut Faldbakken m. fl. Alle står iflg. Skagen for eit rein- dyrka materialistisk historie- og menneskesyn, eit syn som i sin konsekvens fører til fornektning av alle nedervde ideal; slike som *kjærleik, truskap, pliktkjenste*. Kanskje vi for eiga rekning kan føye til *ære* og *rett*? Dermed har vi med nokre raske slag på tastene slegge fast frendskapen med det beste i nasjonalistisk ideologi, slik denne var utforma blandt andre av den nedrakka og forkjetra politiske tenkjaren Vidkun Quisling.

Denne frendskapen vil Kaj Skagen sikkert ikkje vedkjene seg. Men vi, som alt i 30-åra var opprørarar mot Bazarovs ånd i skule og massemedia, i organisasjonsliv og politikk, vi kjenner våre egne tankar og reaksjonar igjen. Så det var vel i grunnen ikkje så rart om Bazarovs ætlingar rasa mot opprøraren Skagen og kalla han «brun». For alt som bryt med marxistisk, såkalla vitenskapeleg, materialistisk historieoppfatning, er i deira språk «nazistisk», med alt det negative som dette skjellsordet inneber.

Enig eller ikkje, så er «Bazarovs barn» ei mykje leseverdige bok. Og han som skapte verket er ein uredde stridsmann, ein verdig arvtakar etter ein Hamsun og ein Bjørneboe.

Trygve Engen.
8700 Nesna.

Dette er Sven Hazel . . .

Forts. fra s. 1

FOLK OG LAND kan fortelle sannheten om hans bakgrunn! Ved Frederiksborg Slots kirke i Hillerød i Danmark blir opplyst:

«Det pågældende drengbarn ble født den 19. april 1917 i Nyhuus under Frederiksborg Slottssogn som søn av arbeidsmand Peder Oluf Pedersen og hustru Maren Hansigne Pedersen, født Andersen. Drengbarnet blev døbt af pastor Engels i Frederiksborg Slots kirke søndag den 17. juni 1917.

Den pågældende har senere ved kongelig anordning fået tilladelse til at føre familienavnet Arbing.

I dåben fik han navnet Børge Villy Redsted Pedersen. Så vet vi det.

DEMENTIET FRA DANSK RADIO

Den kjente danske radiomann, George Kringelbach, avslørte den 10. oktober 1963 i program 3 at Sven Hazel var en svindler og bedrager, at han aldri hadde vært tvunget i tysk uniform, at han var Hipomann og etter besettelsen av Danmark ble straffet med 10 års fengsel.

Et par dager etter utsendelsen kommer et dementi fra dansk radio:

«Det er nu over for Danmarks radio ved forvisning af domsretskriften dokumentert, at Sven Hazel ikke er dømt for medlemsskab af SS eller Hipokorpset. Den Sven Hazel idømte fængselsstraf var derimod baseret på militærtjeneste i et panserregiment under den tyske værnemagt, samt tjeneste i den herværende afdeling af den tyske efterretningstjeneste».

Det er denne bekreftelse markedssjefen i Semic/nordisk forlag henviser til i sitt brev til Forbrukerområdet, etter henvendelsen fra FOLK OG LAND.

En viktig, avgjørende detalj er likevel utelatt:

At dementiet fra Danmark Radio var skjedd utelukkende ved at Sven Hazels advokat hadde vist radioledelsen et lite utsnitt av dommen, og ikke de 50 tettskrevne foliosider med domspapirer.

«Berlingske tidende» skriver:

«Det fremgår ikke af det meddelte, hva det er for en tysk efterretningstjeneste. Der eksisterte flere sådanne efter-

retningstjenester, bl.a. værnemagts og SS.

Schalburgkorpset hadde også en etterretningstjeneste, der efter det danske politis tilfangetagelse 19. september 1944 oprettede HIPOKORPSET. Denne etterretningstjeneste blev den 1. desember 1944 underlagt det tyske SS's jurisdiktion».

«Kristelig Dagblad» skriver:

I den almindelige bevidshed står ordene SS og HIPO formentlig som noget langt mere graverende og fornædrende end «den herværende afdeling af den tyske efterretningstjeneste. «Men hvad var den egentlig?»

I værket «De fem lange år», redigeret af professor Johannes Brøndsted og Knud Gedde læser man: «En overordentlig farlig organisasjon var den såkalte Etterretningstjeneste, E.T., . . . der rummede adskillige af tyskernes mest ond-sinnede håndlangere».

Den 16. november 1963 slippes en bombe fra «BT»:

«Der foreligger nu en forklaring på, at radioen fik ordre til at bringe dementiet af Hazel-utsendelsen uten kommentarer. Årsagen viser sig at være en aftale mellom Hazels sagfører og radioen. Ifølge denne aftale, opplyser Radiorådets næstformand professor Hakon Stangerup, hadde radioen bundet sig til ikke å opplyse, at HIPO og Efterretningstjenesten var identiske.» (!)

En tidligere motstandsmann uttaler seg den 13. oktober 1963 til dagbladet AKTUELT, noen dager etter den omstridte radioutsendelse:

«Sven Hazel er tidligere HIPO-mand. Ingen tvil om det. Jeg er 100% sikker. Han var oven i købet en meget ivrig og energisk håndlanger i dette nazikorps av forrædere. Negter han det nu, forbauser det mig ikke. Det vil svare fuldkomment til hans natur, som jeg lærte den at kende første gang i desember 1944. Han ledede den HIPO-gruppe, der arresterede mig og seks kamerader. Han overværede gjennombankningen av oss. Jeg var tilstede da han efter befrielsen «stak» (anga) sine HIPO-kamerader. Han var dobbeltstiker». (dobelt-angiver) JA, han var dobbeltangiver.

Ellen H. Larsen forteller: «Jeg var under krigen i det tyske Røde Kors og undrer

meg ennå over at læger og sykepleiersker som meldte seg til fronten skulle straffes etterpå.

På politigården ble jeg sommeren 1945 presentert for Pedersen. (Hazel) Han hadde eget kontor der. Ganske visst sov han i en celle om natten. Jeg har endog hørt at det var i skiftende celler, slik at han kunne pumpe sine medfanger. Opplysningene ga han etterpå til politiet. De ble brukt som beviser i retten. Jeg ble ført inn til ham. Han tronet ved et stort skrivebord, mens en politibetjent satt pent i nærheten og opptok rapport.

Pedersen kikket på meg, så sa han: – Ja, Dem kjenner jeg utmerket. De har vært ansatt i Shell-huset. (Gestapos hovedkvarter i København). Jeg forklarte at jeg aldri hadde vært i Shellhuset. – Løgn, brølte Pedersen. (Hazel) – Er du sikker? spurte politibetjenten, henvendt til Pedersen. (Hazel) – 100% svarte han overlegent.

Og så ble jeg ført ut. De trodde mer på ham enn på meg.

Hans angivervirksomhet mot tidligere venner startet så snart han ble anholdt i 1945. I dommen henvises til en omtale av den første politirapport:

«I den nevnte rapport gir Redsted Pedersen en lang rekke navn på tyskerhåndlangere og stikkere, (angivere) men anmoder om at hans navn må bli holdt hemmelige for offentligheten av frykt for represalier.

BAKGRUNNEN

Når FOLK OG LAND så inngående har fortalt om Sven Hazels bakgrunn, er det for at leserne skal kunne danne seg et inntrykk av denne mann som, i kraft av millionopplag for mennesker over hele verden, forsøker å forsøple frontkjempenes innsats ved sine fantasihistorier fra fronten.

FOLK OG LAND vil med sine artikler bevise at innholdet i Sven Hazels bøker er oppspinn, og at det er villedende reklame når bøkene betegnes som autentiske. Derfor har FOLK OG LAND også rapportert saken inn til Forbrukerombudet.

I neste nummer forteller vi om «forfatteren» Sven Hazel og hans «frontinnsats».

Det blir interessant lesestoff.

AVERTER I

FOLK og LAND

DRESDEN . . .

Forts. fra s. 1

spart pga. sin kulturhistoriske verdi. Men Churchill bestemte nu da man hadde 2–3 måneder igjen av krigen at den skulle lide samme skjebne som de øvrige tyske byer. Russerne var 100 km fra byen med sin fremmarsj; byen var fylt av sårede (30 lazaretter og klinikker ble ødelagt), krigsfanger og flyktninger fra østområdene; ca. en million mennesker var i byen på denne tid. Når byen heller ikke hadde tilfluktsrom, så er det klart at en ved et så konsentrert angrep må regne med en høy tapsprosent. Imidlertid ser det ut til at propagandaen også blir trukket inn her. I p2 ble det sagt at en etter angrepet mente 25 tusen var omkommet, men at nazistene hadde føyet til en null for å skaffe sympati og medlidenhet.

Nå vet vi at 34 000 mennesker røk med i Hamburg som hadde tilfluktsrom og var forberedt på angrep. P2 sier videre at den britiske historikeren David Irving mener 35 000 er det riktige.

Men hva David Irving sier i sin bok «The destruction of Dresden» er noe annet. Irving studerte dette emne i 3–4 år før han skrev sin bok. Han sier at tallet over døde er oppgitt svært forskjellig. Men at han støtter seg til hva som er oppgitt av sentralen i Dresden for døde og savnede krigsofre, og deres oppgave er 135 tusen. Av hensyn til understøttelse og omsorg for de pårørende og skadede, ble det sendt melding til hjelpkilder og da oppgitt at tallet på døde antagelig er mellom 120 og 150 tusen. Amerikanske kilder har oppgitt tall på 200 tusen og mere.

Når en ser bilder av de likberg som ble kjørt sammen og brent, skulle en tro at Irvings tall ikke er for høyt. En får en fornemmelse av at P2's tall er tall de nuværende makthavere oppgir i sin folder ved åpningen av Semperoperaen i byen. Det sies også her at det ikke ble bygget tilfluktsrom i byen fordi nazilederen i Dresden benyttet de tilstedeværende ressurser til et tilfluktsrom for seg selv. Dette dufter av propaganda fra dagens makthavere i byen.

2 dager før angrepet på Dresden, var d'herrer Stalin, Churchill, Roosevelt ferdig med sitt møte på Jalta. Her ble grunnlaget lagt for en tredje verdenskrig. Churchill og Roosevelt forrædde de østeuro-

peiske land og svekket Vest-europas motstandskraft ved delingen av Tyskland. Og det ble flere mennesker under diktaturstyre i Europa etter krigen enn det var før. General Patton hadde utvilsomt rett da han sa at vi har sloss mot feil fiende.

Om radio og TV fortsatt vil beskrive hva tyskerne måtte gjennomgå under og etter krigen, så er det stoff nok å ta av, stoff som ingen hittil er kjent med her i landet. Det kan også legges til at de amerikanske fly som angrep Dresden også hadde ordre om å gå ned for beskytning av flyktingekolonene ut av byen. Ca. 35 fly gjorde dette under angrepet på formiddagen den 14. februar. Dette kan omtrent sammenlignes med at russerne kjørte inn i flyktingekolonene med panser.

Håkon Glosli
1700 Hafslundsøy

Samfunns-tjenesten

Det er tydelig at i enkelte kretser oppfatter man begrepet *samfunnstjeneste* som no' fall! noe som smaker av krigstid og helt nødvendige foranstaltninger for å livberge oss. *Samfunn* og *tjeneste* er synonymt med utskrivninger og tvang, og noe tyskerpafunn . . .

Det er sandelig trist å se at selv en avis som Aftenposten, dens redaktører og journalister, ikke har klarere begreper om hva en slik tjeneste kunne gå ut på, og hvilket edelt ord samfunnstjeneste egentlig er, enn at *denne form for tjeneste knyttes til fængselsvesenet og soning av straff!* Slik vi har sett det gang på gang i Aftenposten. Også i TV-debatter. Ved å måtte utføre praktisk arbeide i stedenfor bokstavelig å *sitte inne* og bli fødd på. Dette å måtte *arbeide*, for å yte noe igjen for forvoldt skade, det skulle bare mangle at det i visse tilfeller ikke skulle kunne brukes! Men; å kalle dette arbeid for samfunnstjeneste, nei det går da slettes ikke an. Det er, og må bli, en sonings-tjeneste så avgjort.

All form for *samfunnstjeneste* er arbeid/tjenester som skal æres og berømmes. Hvilket
Forts. s. 8

Samfunns- tjenesten . . .

Forts. fra s. 7

Vennene slår ring

FOLK OG LAND's mange venner slår ring om avisen. Tilsiget av vennegaver har vært godt den siste tiden, og vi kvitterer i dette nummeret for 103 vennegaver. Det ligger fortsatt endel og venter, og disse blir det kvittert for i neste nummer. Vi håper på «fullt hus» også i resten av avisene for 1985.

«VENNEGAVER»
fra «Folk og Land»s venner.

Takk for følgende bidrag:

H. P., Oslo	100.-	E. B., 2687 Bøverdalen	50.-
N. E. E., Oslo 2	120.-	O. N., 2500 Tynset	120.-
J. A. F., Oslo 2	100.-	M. A., 2662 Dovre	50.-
I. K., Oslo 8	200.-	H. H., 2665 Lesja	70.-
L. S., Oslo 2	100.-	B. J., 2120 Sagstua	120.-
I. M. Y., Oslo 3	150.-	T. H., 2859 N. Tøten	160.-
P. H. B., Oslo 2	100.-	A. H., 3190 Horten	20.-
J. T.-H., Oslo 2	400.-	G. H., 3697 Tuddal	100.-
R. A. M., Oslo 2	50.-	K. T., 3658 Miland	20.-
K. B., Oslo 4	200.-	R. V. S., 3660 Rjukan	200.-
V. H., Oslo 3	50.-	H. O., 3710 Siljan	100.-
T. A., Oslo 3	100.-	O. G., 3070 Sande	120.-
E. L., Oslo 1	200.-	J. E., 3700 Skien	50.-
A., Oslo	100.-	T. U., 3600 Kongsberg	50.-
O. R., Oslo 6	50.-	L. S. K., 3700 Skien	20.-
A. M., Enköping	50.-	A. F., 3251 Larvik	120.-
I. T., Sverige	200.-	O. K., 3350 Prestfoss	100.-
E. A., Danmark	50.-	A. S. K., 3920 Eidanger	100.-
C. Y., 1700 Sarpsborg	100.-	A. H., 3080 Holmestr.	100.-
H. H. B., 1400 Drøbak	100.-	S. H., 3700 Skien	420.-
I. T., 1900 Fettsund	120.-	O. H., 3540 Nesbyen	200.-
R. J., 1400 Ski	70.-	I. T. M., 3000 Drammen	20.-
R. O., 1662 Rolvsøy	120.-	O. H., 3840 Seljord	50.-
E. G., 1580 Rygge	200.-	A. T., 3100 Tønsberg	200.-
I. L., 1652 Torp	400.-	A. S., 3900 Porsgrunn	100.-
O. Y., 1440 Drøbak	20.-	I. N., 3000 Drammen	20.-
K. G., 1380 Heggedal	150.-	B. S., 3273 Steinsholt	100.-
R. K., 1405 Langhus	100.-	M. A., 3400 Lier	40.-
A.O.A., 1913 Dalefjerd.	100.-	A. H., 3700 Skien	100.-
I. W., 1417 Myrvold	200.-	H. C. O., 3500 Hønefoss	80.-
P. B., 1349 Rykkinn	1 000.-	A. E., 3088 Botne	50.-
A. N., 1346 Gjøttum	50.-	L. H., 3570 Ål	120.-
S. J., 1450 Nesoddtng.	150.-	L. G., 3070 Sande	220.-
J. R., 1700 Sarpsborg	100.-	M. A., 3400 Lier	40.-
M. K., 1700 Sarpsborg	50.-	E. H., 4310 Ianddal	20.-
T. H., 2690 Skjåk	20.-	H. M. F., 4600 Kr.sand	100.-
M. B., 2493 Åtnbrua	40.-	A. S. H., 4818 Færvik	300.-
I. S., 2433 Heradsbyd	20.-	K. R., 4600 Kr.sand	100.-
I. L., 2470 Stal	200.-	G. S., 4600 Kr.sand	50.-
P. A. E., 2665 Lesja	120.-	A. F., 4600 Kr.sand	200.-
S. M., 2313 Tangen	100.-	M. O., 4772 Høstadv.	50.-
A. M., 2140 Sander	120.-	M. Ø., 4600 Kr.sand	100.-
O. K., 2000 Lillestrøm	100.-	B. R., 4534 Marnardal	20.-
N. R., 2600 Lilleham.	100.-	F. D., 4620 Vågsbygd	20.-
E. B., 2945 Skrautvål	20.-	S. D., 4850 Åmli	100.-
O. E. N., 2834 Nygard	120.-	H. S., 4120 Tau	100.-
A. L., 2410 Hernes	20.-	T. R., 4070 Randaberg	170.-
M. T., 2847 Kolbu	100.-	F. S., 4000 Stavanger	120.-
O. R., 2680 Vågåmo	120.-	J. H., 4330 Algård	20.-
H. R., 2450 Rena	100.-	S. S., 4660 Evje	100.-
J. A., 2450 Rena	100.-	M. L., Telemark	70.-
M. V., 2630 Ringeby	100.-		

også statsminister Willoch gjorde i sin nyttårstale, da han takket og berømmet alle dem som gjorde en innsats bl.a. i hjemmene, slik at flest mulig syke og eldre kunne få bli boende hjemme så lenge som bare mulig!

Statsminister Willoch skal ha takk fordi han tok ordet samfunnstjeneste i sin munn, og knyttet det til det jeg vil kalle dåd, og for innsatsen på frivillig basis til samfunnets beste. Statsministeren har slik gitt ordet samfunnstjeneste den helt riktige vekt, og tillagt det en betydning i en helt annen sammenheng enn en forbyrtes-soning.

Vi må arrestere, når- og hvorsomhelst, misbruk av begrepet samfunnstjeneste. Begrepet må ikke bli «knadd inn i en uvedkommende deig», og ikke bli et belastet begrep! *Sonings-tjeneste* er det eneste som kan aksepteres i tilknytning til fengsel og soning av straff.

Når statsministeren, tilhørende Høyre, er kreditert for meget beleilig og velanvendt bruk av ordet samfunnstjeneste, bør Senterpartiet også bli nevnt, som det parti som *endog har innatt i sitt prinsipp-program* samfunnstjenesten innført, som en organisert tjeneste, i en tid da det skorter på arbeid for unge bl.a. Antakelig har man tanke om engasjementer for alle som av en eller annen grunn faller utenfor å kunne gjøre militærtjeneste. Det også er en form for samfunnstjeneste de fleste av oss setter pris på blir utført. Mot meget beskjedne vederlag . . .

Mere kunne sies om saken, og utviklingen av en ungdoms-samfunnstjeneste. Men, dette skal overlates til politikerne.

Samfunnsinteressert.

Ønsker å kjøpe gjenstander fra perioden 1940-1945 som har tilhørt NS, politiet, hirden, frontkjemper etc. Absolutt alt fra denne tiden har interesse. Full diskresjon.

Skriv til: **Hans H. Gauslaa**
Furulundveien 2
4800 Arendal

BOKTJENESTEN

Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Telefonbest.: (02) 19 06 71

Serien: «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

... eks. Odd Melsom: På nasjonal uriaspost	kr. 65,-
... » Odd Melsom: NS og fagorganisasjonen	kr. 80,-
... » Odd Melsom: Fra kirke- og kulturkampen	kr. 85,-
... » Einar syvertsen: Også dette bør være sagt	kr. 75,-
... » ALLE 4 BIND:	kr. 240,-

... » A. I. Bru: Professor på ville veier	kr. 50,-
... » Trygve Engen: Jeg er ingen landssviker	kr. 25,-
... » Adolf Hoel: Universitetet under okkupasjonen	kr. 25,-
... » Walter Fyrst: Min sti. NS blir til, o.m.a.	kr. 95,-
... » Finn Kjelstrup: Den norske kapitulasjon	kr. 20,-
... » H. Franklin Knudsen: I was Quislings Secretary	kr. 55,-
... » Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren 1942	kr. 15,-
... » Sigurd Mytting: Politisk dømt	kr. 35,-
... » Kai Normann: Diktene Laurbærkransen	kr. 20,-
... » Arne Tellefsen: Når forsvaret forfaller	kr. 25,-

GAVEBOKEN:

... eks. Maria Quisling's dagbok og andre etterlatte papirer	kr. 55,-
--	----------

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

... eks. Institutet för Offentlig och International Rätt:	
Den norska rättsuppgörelsen	kr. 50,-
... » Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	kr. 5,-
... » Forbundet: § 104. Mere lys over rettsoppgjøret	kr. 10,-
... » Admiral Herman Boehm: Norge mellom England og Tyskland	kr. 70,-
... » Pastor A. E. Hedem: Gou vadis Norvegia	kr. 30,-
... » O. Hedalen: Er det begått en skammelig urett mot en hel del av våre landsmenn?	kr. 5,-
... » Ralph Hewins: Quisling - profet uten ære	kr. 50,-
... » Lyder L. Unstad: Quisling. The Norwegian Enigma	kr. 40,-
... » H.r.advokat Albert Wiesener: ASTRID D.D.D. Et offer for krigspsykosen under och efter den tyska ockupationen av Norge	kr. 25,-

FRONTKJEMPERNE:

... eks. R. Schulze-Kossens: Militärischer Führernachwuchs der Waffen-SS. Die Junkerschulen	kr. 175,-
... » Karl Holter: Frontkjemperne	kr. 70,-

DANSK LITTERATUR:

... eks. Erik Haaest: Udyr - eller hvad? (Dødsdømte)	kr. 20,-
... » Gary Allen: Ingen tør kalle det en sammen-svergelse (Hvem trekker i trådene?)	kr. 50,-
... » John Galster: Amagers Erobring. Den 3. verdenskrig. Kunsten å bekjempe kommunister	kr. 45,-

Portofri forsendelse ved forskuddsbetaling til:

Postgiro 5 15 46 38. Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. som betales slik:

Navn:

Adresse:

Postnr.: Sted:

Støtt våre annonsører
— de støtter oss!